

Rozhovor s vězeňským kaplanem Mgr. Ondřejem Zikmundem

Následující rozhovor vedl 2. prosince 2019 člen Společnosti pro církevní právo Anselm Benedikt Štefan, student Právnické fakulty Univerzity Karlovy a účastník jejího Vědeckého semináře z církevního a konfesního práva.

Mgr. Ondřej Zikmund, narozen v roce 1982 v Praze, vyrůstal na Vysočině. Evangelickou teologii studoval v Praze a v Tübingenu (Württembersko). Od roku 2013 je farářem Českobratrské církve evangelické v Kutné Hoře. Do ženské věznice ve Světlé nad Sázavou dojíždí od podzimu roku 2018. Je ženatý. S manželkou má syna Alberta.

Co Vás přivedlo k práci ve věznici?

Během svého působení ve vikariátu (v Českobratrské církvi evangelické: roční církevní příprava na farářské povolání, která následuje po studiu teologie, před ordinací na kazatele) jsem se zúčastnil exkurze do věznice v Rýnovicích. Na konci naší návštěvy proběhla beseda s místní kaplankou a s menším počtem vězňů. Domů jsem se vracel s pocitem, že tohle je práce, která dává smysl. A tehdy se ve mně zřejmě zrodila myšlenka, že bych jednou i já mohl pomáhat ve věznici. Nicméně práci pro Vězeňskou duchovní službu jsem sám nehledal. Až jednou mě na seniorátním kurzu oslovil evangelický farář Miroslav Čejka s tím, zda bych nechtěl přiložit ruku k dílu v ženské věznici ve Světlé nad Sázavou. Takovou nabídku jsem nemohl odmítnout. Moje rozhodnutí působit ve věznici potom „posvětilo“ staršovstvo mého sboru v Kutné Hoře, seniorátní výbor Poděbradského seniorátu a nakonec i synodní rada Českobratrské církve evangelické.

Jak probíhá Vaše návštěva ve věznici?

Po mém příchodu „na bránu“ mě vždycky zkontrolují, zda se nesnažím do budovy něco pronést, „propašovat“. Telefon a další elektronické přístroje musím odložit. Ve věznici se pohybuji v doprovodu místního vězeňského kaplana. Společně konáme bohoslužby, pastorační práci a hodiny výkladu biblických textů.

Jak vypadají takové bohoslužby za mřížemi?

Vězeňským rozhlasem se ohlásí, že budou bohoslužby. Kdo chce jít, jde. Na rozdíl od žádosti o návštěvu duchovního nemusí nikdo z odsouzených podávat žádnou žádanku. Vězeňkyně jsou potom po skupinách odváděny do kaple, která se nachází v areálu věznice. Celkem tak proběhnou tři bohoslužby po sobě, aby se mohly skupiny prostrídat. Průběh je v zásadě velmi podobný běžné bohoslužbě v našem sboru (modlitby, čtení z Bible, promluva, písně), má však svá specifika. Velkou roli jistě hraje to, že se jedná o čistě ženský kolektiv. Průběh bývá často přerušovaný poznámkami účastnic a člověk si musí dávat dobrý na to, co a jak říká. Odsouzené rády chytají za slovo. Vzpomínám, jak mě to poprvé úplně vyvedlo z konceptu a zcela jsem se ztratil ve svých poznámkách ke kázání. Svým způsobem to hodně připomíná bohoslužby na dětských táborech, kde je také velmi těžké udržet si pozornost posluchačů. Od jisté doby si nepřipravuji ani delší úvodní modlitby.

Je zájem o bohoslužby?

Určitě je. Běžně se bohoslužeb zúčastní 60 odsouzených. Na svatého Štěpána a na Velikonoční pondělí se jich mohou zúčastnit i hosté „z venku“, takže přijde až dvojnásobek lidí. Důvody, proč vězeňkyně na bohoslužby chodí, jsou rozmanité. Některé si chtějí poslechnout kázání, jiné se chtějí pomodlit; někoho vede do kaple jen čistá zvědavost. Nikdy se mi ale nestalo, že by během bohoslužeb došlo k nějakým nepřístojnostem nebo že by se někdo chystal na protest předčasně odejít (což by ostatně ani nešlo).

Zmínil jste pastorační práci, mohl byste ji trochu přiblížit?

Setkání nejsou stejná. Často mluvím s vězeňkyněmi, které prostě jen zajímá, jak právě vypadá svět za světem za mříží. Mnohým z nich totiž končí výkon trestu nebo doufají v podmíněčné propuštění a nemají osobu, se kterou by si o tom mohly promluvit. Ale témat je mnohem více, počínaje rodinou, od které jsou odděleny, až po obyčejné strasti a příkoří, která zažívají ve věznici. Rozhovor bývá zakončen společnou modlitbou.

Jaký je rozdíl mezi duchovním a psychologem ve věznici?

Rozdílů je více. Tím největším je bezesporu to, že nevypracováváme žádné posudky. Díky tomu mohou být rozhovory mnohem otevřenější. Můžeme se bavit i o tématech, o kterých by se vězeňkyně za normálních okolností s nikým jiným nebavily. Často jsou to maličkosti, jako třeba sny nebo duchové, ale občas to bývají i velmi závažné věci. Ve věznici není nikdo jiný, kdo by měl v popisu práce jim pouze naslouchat. V tomto ohledu jsou duchovní nezastupitelní.

Na závěr bych se rád zeptal, v čem spatřujete největší přínos duchovních ve vězeňství?

O duchovní je ve věznici opravdu velký zájem. Ať už jde o bohoslužby, pastorační návštěvy nebo náboženskou literaturu. Všechn ten čas strávený za mřížemi zřejmě vede k tomu, že člověk začne uvažovat nad tím, co je v životě skutečně důležité, nad tím, co člověka, jak se říká, přesahuje. A duchovní bývá jedinou osobou, která je ochotná si o něčem takovém popovídat. V tom vidím jeho největší přínos: je prostředníkem mezi světem za mřížemi, světem venku a nebem nad námi všemi a zároveň i tak trochu přítelem.

Děkuji za rozhovor.

Otázky kladl Anselm Benedikt Štefan